

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. VIII. An justus possit sibi vel alteri mereri de condigno, vel saltem de
congruo, reparationem post lapsum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

sum Divinitate, aut enim: Interior influxus gratie non est ab aliquo, nisi à solo Christo, cuius humanitas ex hoc quod est Divinitati confecta, habet virtutem justificandi. Ergo ubi deest ista conjunctio, ut in homine puro, non potest esse gratia capitalis, nec virtus justificandi alios.

200. Respondeo quod quando D. Thomas dicit humanitatem Christi habere vim justificandi, quia est conjuncta Divinitati, assignat quidem causam, cur de facto vis justificandi, & influendi gratiam in alios homines, humanitati Christi competat, non tamen negat Deum, de potentia absoluta, posse purum hominem constituere caput aliorum hominum, ejusque gratiam & opera ad justificationem illorum ordinare: sicut de facto Adamus fuit constitutus caput non solum naturale, sed etiam morale totius humani generis, quantum ad transfusionem justitiæ originalis, vel privationis illius, in posteros, ut in Tractatu de peccatis declaravimus.

Disp. 1.
art. 2.

201.

Secunda pars conclusionis, quæ asserit purum hominem posse alteri mereri de congruo primam gratiam, docetur etiam à D. Thoma hic art. 6. citato, his verbis: *Merito congrui potest aliquis alteri mereri primam gratiam: quia enim homo in gratia constitutus implet Dei voluntatem, congruum est, secundum amicitiam proportionem, ut Deus impleat hominis voluntatem in salvatione alterius.* Quibus verbis declarat, opera, & orationes justorum, habere jus quoddam amicabile, ratione cuius aliorum salutem & justificationem de congruo promereri possunt. Unde Jacobi ultimo dicitur: *Orate pro invicem, ut salvemini: multum enim valet deprecatio iusti assidua.* Et Marth. 9. ac Lucæ 5. Videns Iesus fidem illorum, dixit paralitico, confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Supra quem locum dicit Ambrosius: *Magnus Dominus, qui aliorum merito ignoscit alia, & dum alios probat aliis relaxat errata.* Et Augustinus homil. 144. in Exodum asserit nos revelari meritis eorum, qui diligunt Deum, & ab eo diliguntur. Denique tritum est illud ejusdem S. Doctoris effatum: *Si Stephanus non orasset, Ecclesia Paulum non haberet.*

202.

Addo quod majus est mereri Verbi Divini Incarnationem, quam primam gratiam sanctificantem: At Sancti Patres legis antiquæ de congruo meruerunt Verbi Divini Incarnationem, per preces & obsecrationes, quas continuo pro ea ante Deum fundebantur, docent Theologi 3. p. quæst. 2. art. 11. Ergo à fortiori unus homo potest alteri primam gratiam justificantem de congruo promereri. Unde Stephanus precibus apud Deum conversionem Apostoli Pauli de congruo meruit; & S. Monica magnum Ecclesiæ lumen Augustinum, precibus suis ad Deum convertit, & multo lachrymarum semine genuit Christo. Item Moyses veniam à Deo obtinuit pro populo Israelitico, ut docet Augustinus quæst. 149.

203.

Observat tamen S. Thomas in fine corporis articuli citati, quod quandoque homo, cuius desiderat aliquis Sanctus justificationem, & salutem, ei ponit impedimentum: ex quo fit quod aliquando merita, & orationes justorum pro aliis, non fortiantur suum effectum. Unde Jeremias 15. dicitur: *Si steterit Moyses & Samuel coram me, non est anima mea ad populum istum.* Hoc est, si oraverint pro populo, & desideraverint ejus salutem æternam, non conferam illam, propter ejus gravissima scelera, quibus impedimentum præstant infusio in gratia sanctificantis. Similiter licet David pro filio suo Salomone preces & bona opera

A sepe Deo obtulerit, multi tamen probabiliter tenent, cum non fuisse salutem æternam consecutum, propter peccatum idololatriæ & alia ingentia scelera quæ patravit, & quibus impedimentum posuit gratiæ receptioni.

ARTICULUS VIII.

An justus possit sibi vel alteri mereri de condigno, vel saltem de congruo, reparationem post lapsum?

Dico primò: Homo justus non potest mereri sibi reparationem post lapsum, merito de condigno, neque de congruo, si meritum de congruo strictè & propriè accipiatur, bene tamen si largè & minus propriè usurpetur. Ita D. Thomas hic art. 7. dicens: *Nullus potest sibi mereri reparationem post lapsum futurum, neque merito condigni, neque merito congrui.* Quod debet intelligi de merito congruo strictè sumpto: nam ad Hebræos 6. lect. 3. aliquod ejus meritum de congruo, largè scilicet & impropriè sumptum, videtur admittere, dum respondens dubio quod sibi proposuerat, *An cadat sub merito quod homo resurgat à peccato, & sic mereatur gratiam?* ait: *Dicendum quod duplex est meritum, unum quod innititur justitiæ, & istud est meritum condigni; aliud quod soli misericordie innititur, quod dicitur meritum congrui: & de isto dicit quod justum est, id est congruum, quod homo qui multa bona facit mereatur, ista enim misericordia est adjuncta quodammodo justitiæ, plusquam in illo, qui nunquam aliud fecit, & isto modo non obliviscitur Deus operis & dilectionis.* Hoc præmissio.

Prima pars conclusionis probatur primò ex 205 Scriptura: dicitur enim Ezechiel. 18. *Si averterit se justus à justitia sua, & fecerit iniquitatem, omnes justitiæ eius, quas fecerat, non recordabuntur.* Et cap. 36. *Si dixerio justo quod vitæ vivet, & confisus in justitia sua, & fecerit iniquitatem, omnes justitiæ ejus oblivioni tradentur.* Ex quibus locis potest hoc argumentum deduci: Meritum de condigno semper est in memoria Dei, juxta illud ad Hebræos 6. *Non enim injustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri, & dilectionis quam ostendistis in nomine ipsius:* Sed juxta testimonia ex Ezechiele adducta, si peccaverit justus, omnes justitiæ ejus, id est omnia illius merita, oblivioni tradentur, seu non recordabuntur: Ergo opera facta in charitate ante lapsum, non merentur de condigno reparationem post lapsum.

Probatur secundò ratione D. Thomæ: Meritum de condigno dependet ex motione divinæ gratiæ: Sed motio divinæ gratiæ in justo non potest extendere ad reparationem ipsius post lapsum; cum per lapsum seu peccatum subsequens illa interrumpatur: Ergo homo justus non potest sibi mereri de condigno reparationem post lapsum.

Confirmatur primò: Si homo justus posset de condigno mereri reparationem post lapsum, vel illam mereretur, antequam laberetur, vel postquam esset lapsus? Neutrum dici potest: Ergo &c. Minor quoad secundam partem manifesta est: quia postquam aliquis est lapsus in peccatum, ante gratiæ recuperationem, non est capax merendi aliquid à Deo de condigno, cum sit ejus inimicus. Probatur verò quantum ad primam. Omnia merita hominis justit, quæ sibi comparavit dum in gratia

gratia & charitate existeres, suspenduntur, & impediuntur per peccatum subsequens: Ergo tale peccatum non potest tolli, nec homo lapsus reparari, ex vi meritum quae habuit antequam laboraret in peccatum. Peccatum ergo se habet referentur in peccatum. Peccatum autem, sicut fictio ad sacramentum: unde sicut fictio non tollitur ex vi sacramenti sicut fuisse, sed requiritur aliquod aliud sacramentum ad ipsam removendam; ita peccatum mortificans, & suspendens merita praecedentia, non tollitur, vi huiusmodi meritorum, & sique nullus potest, dum est in gratia, mereri sibi de condigno reparationem post futurum lapsum.

Confirmatur secundo: Meritum de condigno non potest esse ejus præmii, quod non potest nisi indigne exhiberi. Sed reparatio post lapsum non potest exhiberi nisi indigno, peccatori scilicet, & Dei inimico: Ergo meritum de condigno ad illum non potest se extendere. Minor patet: Major probatur. Nulla potest esse iustitia, ut exhibeatur aliquis indigno: Sed exhibitio præmii pro merito de condigno, pertinet ad iustitiam, ut art. 4. fuse ostendimus: Ergo tale meritum non potest esse ejus præmii, quod non potest nisi indigno exhiberi.

Secunda pars, quæ asserit iustum non posse sibi mereri reparationem post lapsum, merito de congruo strictæ & propriæ sumpto, facili probari potest ex dictis articulo præcedenti: nam, ut ibidem declaravimus, meritum de congruo strictæ sumptum, importat ius amicabile ad præmium, & per hoc distinguitur à merito de condigno, quod dicit debitum strictæ & veræ iustitiæ, nempe distributive: sed homo iustus non habet ius amicabile ad reparationem post lapsum; quia per peccatum subsquens destruitur amicitia Dei cum illo; violata autem ac dissoluta amicitia, ius amicabile subsistit nequit; unde peccatum subsquens non minùs mortificat & suspendit meritum de congruo strictæ sumptum, quàm meritum de condigno: Ergo sicut propter illam suspensionem, & interruptionem, iustus non potest sibi mereri de condigno reparationem post lapsum; ita nec potest illam promereri de congruo, si meritum de congruo strictæ & propriæ accipitur.

Quod autem illam mereri possit merito de congruo, largè & improprie sumpto, patet etiam ex dictis ibidem. Offendimus enim opus imperatorum alicujus doni, aut disponens ad illud, largè & improprie meritorium ejus de congruo appellari posse: sed iustus per orationes, & bona opera quæ in statu gratiæ & charitatis elicit, potest à Deo imperari & obtinere, ut ilabatur, non deferatur, sed ad poenitentiam revocetur, & ad tale beneficium aliquo modo se disponere; ut patet ex Scriptura, nam 2. Paralipom 19. dictum est ad Iosaphat Regem Juda: *Impio prebes auxilium, & hi qui oderunt Dominum amicitia jungentur, & idcirco iram Domini merebaris, sed bona opera inventa sunt in te, &c.* Quæ verba indicant sanctum illum Regem, bonis operibus apud Deum obtinuisse, ut etiam cùm peccaret, à Deo non deferretur, nec pro meritis puniretur: & similiter Psal. 70. orat Propheta (quod nos etiam facere convenit) *si miserere virtus mea ne de relinquas me, quod oratio frustra fieret, si nulla ei respondere posset imperatori: Ergo iustus potest mereri reparationem post lapsum, merito de congruo, largè & improprie sumpto.*

Adde quod D. Thomas loco citato super Epi-
istolam ad Hebræos, docet justum posse mereri de

A congruo reparationem post lapsum: Ergo ne cogamur asserere sanctum Doctorem sibi esse contrarium, cum hic art. 7. dicat: *Nullus potest sibi mereri reparationem post lapsum futurum, neque merito condigni, neque merito congrui*; aut illam sententiam hic retractasse, dicendum est, ipsum admittere meritum de congruo reparationis post lapsum, large & improprie sumptum; negare vero meritum congrui proprie & strictè acceptum; & de primo loqui in commentario super Epistolam ad Hebræos, de secundo vero in summa Theologica.

Dico secundò: Justus potest alteri mereri re-
paracionem post lapsum, merito de congruo pro-
priè & strictè sumpto.

Probatur; Meritum de congruo amicitie & proprie sumptum, in amicitia legis fundatur, secundum quas congruum est, quodamicus amicum exaudiat: quando petit quæ iusta sunt: Sed iusti sunt amici Dei, & dum peccatorum petunt conversionem, petunt quæ iusta sunt: Ergo congruum est quod a Deo exaudiantur, congruitate in legis amicitia fundatâ, & jus quoddam amicabile importante.

Confirmatur: Eodem est ratio de reparatione
C post lapsum, ac de infusione primæ gratiæ: Sed
iustus potest, alteri mereri primæ gratiæ infusio-
nem, in merito de congruo strictè & propriè sum-
pto, ut articulo præcedenti ostendimus: Ergo &
reparationem post lapsum.

Confirmatur amplius: Ideo iustus non potest sibi mereri merito de condigno, vel de congruo, proprie accepto, reparationem post lapsum, quia pro tempore quo redditur primum non est in statu remunerabilis; cum pro tunc sit peccator, & Dei inimicus, ut conclusione precedenti declaravimus: Sed quando sit reparatio alterius, iustus pro tunc est in statu remunerabilis, cum pro illo tempore maneat iustus, & Dei amicus, ut supponimus: Ergo licet iustus non possit sibi mereri reparationem post lapsum, merito de congruo proprie sumpto, eam tamen potest mereri alteri.

Ex quo infero, quod si iustus per bona opera, 125.
in gratia & charitate elicita, meretur alteri de
congruo primam gratiam, & postea peccet mortaliter, illa ex vitalis meriti alteri non confertur;
quia peccatum superveniens mortificat omnia
merita iusti præcedentia, & ea impedit ne actu
consequantur aliquod præmium, facitque quod
ille non sit in statu remunerabilis, cum reddat ip-
sum dei inimicum. Addo quod, sicut lex amicitie
postulat, ut amicus faciat voluntatem amici, & ei
petita concedat; ita etiam ut violatâ & dissolutâ
amicitiâ, revocetur omnes concessiones ejus in-
stitui factâ, si non sunt omnino adimpletâ.

ARTICVLVS IX.

An justus possit sibi mereri de condigno, vel saltem
de congruo, donum perseverantiae?

DE dono perseverantiae plura diximus in Tractatu de gratia, ubi ostendimus, tale donum consistere formaliter in conjunctione gratiae cum morte, ex efficaci gloriæ intentione imperata, & medium esse inter auxilia communia, quibus iustificati servant mandata, & donum confirmationis in gratia; quia præter auxilia efficaciæ, quibus adimplentur præcepta, donum perseverantiæ addit continuationem usque in finem, quam